

NË EMËR TË POPULLIT

GJYKATA SUPREME E KOSOVËS, në kolegjin e përbërë nga gjyqtarët: Mejreme Memaj, kryetare e kolegjit, Rasim Rasimi dhe Afrim Shala, anëtarë të kolegjit, me bashkëpunëtorin profesional Bujar Balaj, si procesmbajtës, në çështjen penale ndaj të dënuarit M. B., nga M., për shkak të veprës penale vrasje e rëndë, nga neni 173, paragrafi 1., nën-paragrafi 1.3,1.4 dhe 1.11 të Kodit të Penal të Republikës së Kosovës (KPRK), duke vendosur sipas kërkesave për mbrojtje të ligjshmërisë të mbrojtësit të dënuarit, të paraqitur kundër aktgjyqimit të Gjykatës Themelore në Mitrovicë-Departamenti për Krime të Rënda, PKR.nr.262/2022, të datës 03.04.2023 dhe aktgjyqimit të Gjykatës së Apelit të Kosovës, PAKR.nr.380/2022, të datës 08 gusht 2023, në seancën e kolegjit të mbajtur më 22.12. 2023, mori këtë:

A K T G J Y K I M

Aprovohet si e bazuar kërkesa për mbrojtje të ligjshmërisë e mbrojtësit të dënuarit M. B., ndërsa anulohet aktgjykimi i Gjykatës së Apelit të Kosovës, PAKR.nr.380/2023, i datës 08 gusht 2023 dhe kjo çështje penale i kthehet të njëjtës gjykatë në rigjykim.

A r s y e t i m i

Me aktgjykimin e Gjykatës Themelore në Mitrovicë-Departamenti për Krime të Rënda, PKR.nr.262/2022, të datës 03.04.2023, të dënuari M. B., është shpall fajtor për shkak të veprës penale vrasje e rëndë, nga neni 173, paragrafi 1., nën-paragrafi 1.3,1.4 dhe 1.11 të KPRK, për të cilën vepër gjykata e ka gjykuar me dënim burgimi në kohëzgjatje prej 18 (tetëmbëdhjetë) vite, i cili dënim do të ekzekutohet pasi që aktgjykimi të merre formën e

prerë. Të dënuarit, me aktvendim të veçantë i është vazhduar masa e paraburgimit derisa ky aktgjykim të merr formën e prerë, por jo më shumë se dënimi i shqiptuar me aktgjykimin e kësaj gjykate. Koha e kaluar në masën e paraburgimit nga data 27.05.2022 i llogaritet në dënimin e shqiptuar. Në pajtim me nenin 85 të KPRK e lidhur me nenet 513, 514 dhe 515 të KPP, të dënuarit i është shqiptuar edhe masa e trajtimit të detyrueshëm psikiatrik në ndalim në Institucionin e Kujdesit Shëndetësor. Masa e trajtimit të detyrueshëm psikiatrik me ndalim në Institucionin e Kujdesit Shëndetësor e shqiptuar ndaj të dënuarit do të zgjasë për aq kohë sa do të ketë nevojë për trajtimin mjekësor-psikiatrik për të dënuarin.

Kohëzgjatja e masës së trajtimit të detyruar psikiatrik me ndalim, do të bazohet në raportet dhe rekomandimet e ekspertëve të psikiatrisë pranë Institutit të Psikiatrisë Forenzike të Kosovës në P.. Masa e trajtimit të detyruar psikiatrik ndaj të dënuarit do të ekzekutohet në institucionin e kujdesit shëndetësor në Institutin e Psikiatrisë Forenzike në P.. Obligohet Instituti i Psikiatrisë Forenzike të Kosovës në P., të pranoj të dënuarin M. B. për trajtim mjekësor në kohën siç është paraparë në dispozitivin e këtij aktvendimi. Instituti i Psikiatrisë Forenzike në P. obligohet që t'i dërgoj raporte me shkrim kësaj gjykate mbi gjendjen shëndetësore dhe suksesin e trajtimit brenda periudhës 6 mujore.

Në bazë të dispozitës së nenit 169 paragrafi 4 të Ligjit për Ekzekutimin e Sanksioneve penale së pari do të ekzekutohet masa e trajtimit të detyrueshëm psikiatrik me ndalim në Institucionin e Kujdesit Shëndetësor. Koha e kaluar në Institucionin e Kujdesit Shëndetësor llogaritet në dënimin e shqiptuar me burgim në bazë të nenit 515 paragrafi 3 të KPP-së.

Gjykata mund të pushoj apo ndryshoj masën e trajtimit të detyruar psikiatrik me ndalim, atëherë kur shihet të nevojshme dhe pasi që të ketë pranuar raportet dhe rekomandimet e ekspertëve të psikiatrisë për ndryshimin apo pushimin e masës bazuar në suksesin e trajtimit mjekësor. Gjykata nga i dënuari në mënyrë të përhershme konfiskon dy thikat të cilat janë përdorur për kryerjen e veprës penale, të cilat pasi që aktgjykimi të merr formën e prerë do të asgjësohen nga Policia e Kosovës. Është obliguar i dënuari që në emër të shpenzimeve të procedurës penale të paguaj shumën prej 550 €, paushallin gjyqësor në shumë prej 30 €, në emër të fondit për kompensimin e viktimave të krimit shumën prej 50 €.

Në procedurën ankimore, Gjykata e Apelit e Kosovës, me aktgjykimin PAKR.nr.380/2023, të datës 08 gusht 2023, ka vendosur që të aprovohet si e bazuar ankesa Prokurorisë Themelore në Prishtinë dhe e përfaqësuesit të autorizuar të të dëmtuarës L. M., përkitazi me vendimin mbi dënimin, dhe ankesa e Prokurorisë, përkitazi me vendimin për ndryshimin e masës për trajtim të detyrueshëm psikiatrik me ndalim në Institucionin e Kujdesit Shëndetësor, dhe ka ndryshuar aktgjykimin e gjykatës së shkallës së parë ashtu që, Gjykata e Apelit e Kosovës, të dënuarin M. B., për veprën penale vrasje e rëndë nga neni 173 paragrafi 1 nën paragrafi 1.3, 1.4 dhe 1.11 të KPRK, e ka gjykuar me dënim burgimi në kohëzgjatje prej 28 (njëzet e tetë) vitesh, i cili dënim do të ekzekutohet pas plotfuqishmërisë së këtij aktgjykimi, e në të cilin

dënim do ti llogaritet edhe koha e kaluar në paraburgim nga data 27.05.2022 e deri në plotfuqishmërinë e këtij aktgjykimi. Anulohet aktgjykimi përkitazi me vendimin për shqiptimin e masës së trajtimit të detyrueshëm psikiatrik me ndalim në institucionin e kujdesit shëndetësor. Refuzohet ankesa e mbrojtësit të dënuarit e paraqitur kundër aktgjykimit të shkallës së parë. Në pjesët e tjera aktgjykimi mbetet i pandryshuar.

Kundër këtyre aktgjykimeve, kërkesë për mbrojtjen e ligjshmërisë ka paraqitur:

- mbrojtësi i të dënuarit M. B., avokati Mahmut Halimi, për shkak të shkeljes së ligjit penal dhe për shkak të shkeljeve esenciale të dispozitave të procedurës penale, duke i propozuar Gjykatës Supreme të Kosovës, që ta aprovon si të bazuar kërkesën për mbrojtje të ligjshmërisë, të ndryshohen aktgjykimet e kundërshtuara, në atë mënyrë që i dënuari M. B. të shpallet fajtor për veprën penale të vrasjes nga neni 173 paragrafi 1 nën paragrafi 1,3 dhe 1.11 lidhur me nenin 18 paragrafi 2 të KPRK, për të cilën do ti shqiptohet një dënim më i ulët dhe në bazë të nenit 85 paragrafi 1 të KPRK dhe 513,514 dhe 515 të KPP-së, ti shqiptohet masa e trajtimit të detyrueshëm psikiatrik me ndalim në Institutin e Kujdesit Shëndetësor (më afër e përshkruar në dispozitivin II të aktgjykimit të shkallës së parë) ose aktgjykimet të anulohen dhe çështja ti kthehet gjykatës së shkallë së parë në rivendosje.

Zyra e Kryeprokurori i Shtetit, me shkresën KMLP.II.nr.355/2023, e datës 29.11. 2023, ka propozuar që kërkesa për mbrojtjen e ligjshmërisë e mbrojtësit të dënuarit të refuzohet si e pabazuar.

Gjykata Supreme e Kosovës, në seancën e kolegjit pasi i shqyrtoj të gjitha shkresat e lëndës, në kuptim të nenit 435, paragrafi 1. lidhur me nenin 436, paragrafi 1. të Kodit të Procedurës Penale (në tekstin e mëtejme: KPP) dhe pasi i vlerësoi pretendimet nga kërkesat për mbrojtje të ligjshmërisë, konstatoi se:

- kërkesa për mbrojtjen e ligjshmërisë është e bazuar.

Mbrojtësi i të dënuarit M. B., në kërkesën për mbrojtjen e ligjshmërisë, pretendon se Gjykata e Apelit e Kosovës në arsyetimin e aktgjykimit të saj, ka tejkallur kompetencat e shqyrtimit të ankesës, ashtu që në mënyrë arbitrare pa kurrfarë mbështetje ligjore i zgjeron vetës kompetencat që aktgjykimin e shqyrtoi. Në dëm të dënuarit M. B. është shkelur ligji penal në mënyrë, që edhe pse ka ekzistuar ekspertiza e Institutit të psikiatrisë forenzike për shëndetin mendor të dënuarit, gjykata e shkallës së dytë në aktgjykimin e saj duke e hedhur në tërësi mendimin e ekspertizës së psikiatrisë e arsyeton qëndrimin e saj përmes analizës së deklaratave të dëshmitarëve të dëgjuar në pjesët që kanë të bëjnë me sjelljet e të dënuarit gjatë periudhës kohore para kryerjes së veprimeve inkriminuese, por edhe të vrojtimit të drejtpërdrejta në seancën e kolegjit.

Pretendohet se gjykata e shkallës së dytë ka bërë shkelje dhe gabim të rëndë, për këtë mbrojtja ju ka referuar edhe literaturës juridike (pasi që në praktikën gjyqësore nuk ka hasur

në ndonjë rast të ngjashëm) e cila mes tjerash konsideron “ Për të folur për karakteristikat ose natyrën e sëmundjes mendore-psikike që mund të bëjnë të papërgjegjshëm ose me përgjegjësi esencialisht të zvogëluar mendore kryerësin e veprës penale, është punë e rëndë dhe tejkalon kompetencat e njohurive profesionale të juristit. Kjo për shkak se bëhet fjalë për dukuri dhe çështje thjeshtë të lëmisë së shkencës së mjekësisë, përkatësisht të shkencës së psikiatrisë dhe psikopatologjisë.

Thekson në kërkesë se në arsyetimin e aktgjykimit të gjykatës së shkallës së dytë, mes tjerash vërehet edhe mungesa e njohurive të mjaftueshme për të bërë dallimin në mes të gjendjes së pallogaritshmërisë së kryerësit në momentin e kryerjes së veprës penale e cila në tërësi përjashton përgjegjësinë për çfarë kryerësit të tillë mund t'i shqiptohet vetëm masë e obligueshme e shërimit psikiatrik dhe veprës së kryer në gjendje esencialisht të zvogëluar mendore në kuadër të së cilës kryerësi ndërmer veprime, i planifikon ato dhe si të tilla i kryen, porse gjendja e tij për të kuptuar pasojat e atyre veprimeve është tejet e ngushtuar si rezultat i gjendjes mendore nga e cila vuan.

Pretendohet më tutje në kërkesë se arsyetimi i aktgjykimit të shkallës së dytë nuk paraqet vlerësimin e gjendjes së fakteve të vërtetuara nga gjykata e shkallës së parë, por i tërë arsyetimi i aktgjykimit, polemizon fund e krye me ekspertizën psikiatrike dhe mendimin e ekspertës së dhënë në shqyrtimin gjyqësor duke u vënë kështu në pozitën mbi mendimin shkencor institucional.

Nga e gjithë kjo, sipas mbrojtësit rezulton se për të dënuarin është shkelur ligji penal në dëm të tij dhe kanë rrjedhë pasoja tejet të rënda ngase sipas ekspertëve të psikiatrisë është vlerësuar se i njëjti duhet të trajtohet përmes masës së trajtimit të detyrueshëm psikiatrik me ndalim në institucionin e kujdesit shëndetësor dhe e gjithë kjo me qëllim të ndërmarrjes së masave të shërimit të të njëjtit.

Gjykata Supreme e Kosovës, duke i vlerësuar pretendimet e mbrojtësit të të dënuarit në kërkesë dhe shkresat e tjera të lëndës , vlerëson se pretendimet e mbrojtësit të dënuarit janë të bazuara, për faktin se aktgjykimi i gjykatës së shkallës së dytë përmban shkelje esenciale të dispozitave të procedurës penale sipas nenit 384, paragrafi 2., nën-paragrafi 7. të KPP.

Kjo gjykatë vlerëson se në aktgjykimin e Gjykatës së Apelit, nuk janë dhënë arsye të qarta lidhur me faktet vendimtare vlerësimin e gjendjes së fakteve të vërtetuara me provat e administruara nga gjykata e shkallës së parë si dhe për faktet për dënimin e shqiptuar.

Në këtë drejtim, aktgjykimi i gjykatës së shkallës së dytë është i paqartë dhe në kundërshtim me vet veten, me arsyetimin dhe përmbajtjen e shkresave të lëndës.

Kjo Gjykatë vlerëson se, mos paraqitja e arsyeve në aktgjykim në lidhje me aspektet e theksuara më lartë sipas dispozitave të lartcekura ligjore, konsiderohet shkelje esenciale e dispozitave të procedurës penale, sipas nenit 384, paragrafi 2., nën-paragrafi 7. të KPP.

Në këtë drejtim, në arsyetimin e aktgjykimit të gjykatës së shkallës së dytë nuk janë paraqitur arsye të mjaftueshme se pse kjo gjykatë nuk ja ka falur besimin provave të cilat i ka administruar gjykata e shkallës së parë, e që nga shkresat e lëndës rezulton se provat mbi të cilat gjykata e shkallës së dytë e mbështet aktgjykimin e vet dhe e ndryshon aktgjykimin e shkallës së parë dalin të jenë kundërthënëse dhe të paqarta dhe nuk japin bazë të mjaftueshme për vendosje si në rastin konkret siç ka vepruar gjykata e shkallës së dytë me rastin e vendosjes në këtë çështje penale.

Nga shkresat e lëndës dhe aktgjykimi i Gjykatës së Apelit, rezulton se kjo gjykatë e ka anashkaluar në tërësi mendimin e ekspertizës së Institutit të Psikiatrisë Forenzike e cila ekspertizë, ka konstatuar se i dënuari M. B. në momentin e kryerjes së veprës penale, aftësinë mendore për ta kuptuar veprën dhe për të kontrolluar veprimet e tij ka pasur të zvogëluar esencialisht. Ky konstatim i Gjykatës së Apelit bie në kundërshtim me ekspertizën e Institutit të Psikiatrisë Forenzike, e me të cilën ekspertizë është dhënë mendim mbi shëndetin mendor të dënuarit M. B. dhe vendimin për anulimin e kësaj mase e arsyeton me qëndrimin e saj përmes analizës së deklaratave të dëshmitarëve të dëgjuar në pjesët që kanë të bëjnë me sjelljet e të dënuarit.

Sipas vlerësimit të kësaj Gjykate, për të vlerësuar karakteristikat ose natyrën sëmundjes mendore-psikike që mund të bëjnë të papërgjegjshëm ose me përgjegjësi esencialisht të zvogëluar mendore kryerësin e veprës penale, janë kompetent ekspertët e fushës përkatëse, siç në rastin konkret gjykata shkallës së parë ka kërkuar nga ekspertët e fushës përkatëse, duke urdhëruar që të bëhet ekspertiza për të përcaktuar gjendjen e shëndetit mendor për të dënuarin. Në këtë drejtim, ekspertët e Institutit të Psikiatrisë Forenzike kanë rekomanduar masën e trajtimit të detyrueshëm psikiatrik me ndalim në Institucionin e Kujdesit Shëndetësor për të dënuarin. Për këtë arsye, kur në procedurë penale lindë dyshimi se një person në kohën e kryerjes së veprës penale nuk ka qenë i përgjegjshëm, gjykata e fton në ndihmë ekspertin përkatës nga kjo fushë. Prandaj, në rastin konkret veprimi i Gjykatës së shkallës së dytë është në kundërshtim me dispozitat ligjore nga neni 133 paragrafi 1 i KPP në të cilën parashihet se me qëllim të ndriçimit dhe vërtetimit të fakteve relevante në procedurë penale mund të angazhohen persona të cilët në bazë të kualifikimit të tyre profesional ndihmojnë organet që zhvillojnë procedurën penale. Për më tepër ,sipas nenit 392 par.1 dhe 2 të KPPK, Gjykata e Apelit ,në rast se vlerëson se është e nevojshme që për shkak të dilemës lidhur me vërtetimin e gabuar dhe jo të plotë të gjendjes faktike, ka mundur që të hap shqyrtim dhe të merr prova të reja apo të urdhëroj ekspertizë të re nga grupi i ekspertëve të fushës përkatëse, por jo të merr vet rolin e ekspertit, pasi që gjykata nuk ka ekspertizën e duhur në këtë fushë. Çdo ndërhyrje në këtë drejtim mund të qoj në arbitrarizëm gjatë vendosjes.

Nga aktgjykimi i Gjykatës së Apelit, rezulton se në aktgjykim nuk janë dhënë arsye përmbajtjesore lidhur me administrimin e këtyre provave dhe nuk bëhet vlerësimi i tyre në

kontekst të provuarit të qartë të këtyre dëshmimeve të cilat janë në kundërshtim me ekspertizën për shëndetin mendor të të dënuarit.

Nga të theksuarat si më lartë, Kjo Gjykatë vlerëson se aktgjykimi i shkallës së dytë përmban shkelje esenciale të dispozitave të procedurës penale nga neni 404 paragrafi 1 të KPP, ngase nuk janë vlerësuar drejt pretendimet e ankesës.

Përkundrazi, aktgjykimi i gjykatës së shkallës së dytë përmban një arsyetim të përgjithësuar dhe të mangët, duke mos i elaboruar dhe shtjelluar pretendimet thelbësore të paraqitura në ankesën e mbrojtësit të dënuarit, duke i anashkaluar dhe konsideruar si jo të drejta konkludimet e gjykatës së shkallës së parë lidhur me provat të cilat janë administruar nga gjykata e shkallës së parë.

Gjykata Supreme e Kosovës, konsideron se gjykata e shkallës së dytë, edhe sa i përket shqiptimit të dënimit, është dashur që në lidhje me këto pretendime të mbrojtjes, të paraqes arsye të qarta dhe të mjaftueshme lidhur me faktet vendimtare për dënimin.

Andaj, kjo gjykatë, vlerëson se është i bazuar pretendimi nga kërkesa se, Gjykata e Apelit me rastin e ashpërsimit të dënimit të dënuarit, duke i shqiptuar dënimin me burgim në kohëzgjatje prej 28 (njëzet e tetë) vite dhe me anulimin e masës për trajtimin e detyrueshëm psikiatrik me ndalim, masë e shqiptuar nga gjykata e shkallës së parë me rekomandimin e ekspertëve të fushës përkatëse, është shkelur edhe ligji penal në dëm të dënuarit, për faktin se gjykata i ka tejkuluar kompetencat e veta edhe duke i shqiptuar dënimin me burgim në kohëzgjatje prej 28 (njëzetetë) vite, për çka i mungon arsyetimi për faktet vendimtare lidhur me lartësinë e dënimit, të cilat i ka marr për bazë Gjykata e Apelit me rastin e ashpërsimit të dënimit, e duke marrë parasysh dispozitën e nenit 42 par. 1 dhe 2 të KPK.

Andaj, mbi bazën e të gjitha këtyre që u theksuan më lart, Gjykata Supreme e Kosovës vendosi që ta aprovoj si të bazuar kërkesën për mbrojtjen e ligjshmërisë të mbrojtësit të dënuarit M. B., ndërsa të anulohet aktgjykimi i gjykatës së shkallës së dytë, ashtu që kjo çështje penale do t'i kthehet gjykatës së shkallës së njëjtë në rigjykim.

Shkeljet esenciale të dispozitave të procedurës penale me të cilat janë përfshirë aktgjykimi i gjykatës së shkallës së dytë janë të asaj natyre që nuk kanë mundur që të evitohen nga Gjykata Supreme e Kosovës, kështu që të njëjtat kanë qenë arsye që kanë imponuar që detyrimisht kjo çështje penale të kthehet në rigjykim në gjykatën e shkallës së dytë.

Në rigjykim, gjykata e shkallës së dytë duhet t'i evitoj të gjitha shkeljet e lartcekura si dhe të vlerësoj pretendimet nga ankesa , e pastaj të marrë një vendim të drejtë dhe të ligjshëm në këtë çështje juridiko penale.

Nga arsyet që janë theksuar më lart dhe në bazë të nenit 438, paragrafi 2. të KPP-së, është vendosur si në dispozitiv të këtij aktgjykimi.

GJYKATA SUPREME E KOSOVËS - PRISHTINË
Pml.nr.613/2023, me datë 22.12.2023

Procesmbajtës
Bujar Balaj

Kryetare e kolegjit,
Mejreme Memaj